

PREHEAD
VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
za obdobie október 2012
III. senát

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	III. ÚS 3/2012
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	2. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o nároku sťažovateľov [„určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) OSP v spojení s § 126 Občianskeho zákonníka“] smerujúcim proti správcovi konkurznej podstaty o určenie, že nehnuteľnosti, ktoré boli zapísané „v súpise konkurznej podstaty sú v ich bezpodielovom spoluvlastníctve“. Konanie sa začalo v roku 1997.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu v označenom konaní napadli sťažovatelia sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy doručenu ústavnému súdu 9. marca 2009. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 103/09-39 z 28. júla 2009 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj porušenie ich práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu a súčasne prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov. Nález ústavného súdu na základe doručenia účastníkom konania nadobudol právoplatnosť 14. augusta 2009.</p> <p>Ústavný súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo. Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.</p> <p>Okresný súd konanie o návrhu sťažovateľky v 2. rade právoplatne zastavil ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Preto v čase jej doručenia už k porušovaniu základného práva sťažovateľky v 2. rade na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov</p>

ani k porušovaniu jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote okresným súdom v žalovanom konaní nemohlo dochádzať.

1. Ústavný súd sa pri posudzovaní tohto kritéria nemal dôvod odchyliť od názoru už vysloveného v náleze v skoršej veci sp. zn. III. ÚS 103/09, kde uviedol, že z právneho i skutkového hľadiska možno čiastočne súhlasiť s názorom, že išlo o zložitejšiu vec, na čo poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Na priebeh konania mohli mať vplyv aj okolnosti na strane sťažovateľov, ktorí „*podávali vo veci množstvo procesných návrhov, okrem toho menili aj okruh účastníkov*“, a tiež to, že ich nárok úzko súvisel s ďalšími majetkovými nárokmi, ktoré boli predmetom iných sporov medzi týmito účastníkmi. Ústavný súd však vzhľadom na skutočnosť, že posudzoval len úsek konania po 14. auguste 2009, považoval za potrebné zdôrazniť, že z priebehu a charakteru procesných úkonov súdu a účastníkov konania v posudzovanej fáze nevyplynuli také nové právne a skutkové okolnosti, ktoré by boli spôsobilé zásadným spôsobom ovplyvniť náročnosť okresným súdom prerokovávanej veci.

2. Správanie sťažovateľa v 1. rade ako druhé kritérium významné pre posúdenie možného porušenia jeho označených práv hodnotí ústavný súd ako dostatočne aktívne a súčinnosť. Ústavný súd sa však po preštudovaní súdneho spisu stotožňoval s tvrdením okresného súdu o procesných návrhoch sťažovateľa v 1. rade (a napokon aj o ním podávaných opravných prostriedkoch), ktoré mali za následok predĺženie konania. V tejto súvislosti ústavný súd stabilne judikuje, že využitie možností daných sťažovateľom procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy. V takomto prípade však zodpovednosť nebolo možné pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci.

3. Pokiaľ išlo o tretie kritérium spočívajúce v postupe okresného súdu, ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že okresný súd na jednotlivé procesné podania účastníkov konania reagoval dostatočne rýchlo. Obdobia súvislejšej nečinnosti sa teda v postupe okresného súdu po 14. auguste 2009 nevyskytli.

Ústavný súd konštatoval, že k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty. Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že okresný súd nepostupoval správne pri zabezpečovaní podkladov na rozhodovanie vyšších súdov o podaných opravných prostriedkoch účastníkov konania.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že hoci k predĺženiu konania v období po 14. auguste 2009 prispel aj sťažovateľ čiastočným späťvzatím žaloby, podaním návrhu na zmenu žalobného petitu, ako aj podávaním opravných prostriedkov, nesprávny postup okresného súdu pri vybavovaní týchto podaní mal v konečnom dôsledku za následok, že žalované konanie stále nebolo právoplatne ukončené. Využívanie procesných práv sťažovateľom v 1. rade teda viedlo k predĺženiu konania, ak by však na tieto podania okresný súd reagoval v súlade s príslušnými ustanoveniami OSP, s veľkou pravdepodobnosťou bolo možné predpokladať, že v merite by už v čase rozhodovania ústavného súdu bolo právoplatne rozhodnuté.

Pri komplexnom posúdení hodnotenej fázy konania okresného súdu ústavný súd nemohol opomenúť skutočnosť, že porušenie základného práva sťažovateľa v 1. rade zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu už nálezom v konaní sp. zn. III. ÚS 103/09 bolo právoplatne konštatované. Súčasne v uvedenom náleze ústavný súd prikázal okresnému súdu postupovať v označenom konaní bez zbytočných prietahov.

Na podklade všetkých rekapitulovaných a hodnotených zistených skutočností ústavný súd konštatoval, že okresný súd v posudzovanej fáze konania nerespektoval dôsledne § 6 OSP, podľa ktorého v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Vo veci sp. zn. III. ÚS 103/09 už ústavný súd okresnému súdu autoritatívne adresoval príkaz na konanie bez prietahov, ktorý je platný a účinný do právoplatného skončenia veci všeobecnými súdmi. Preto nebolo potrebné opätovne prikázať okresnému súdu konať v žalovanom konaní bezprietahovo.

	Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považoval za primerané priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 1 000 €. Sťažnosti druhej sťažovateľky ústavný súd nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Ústavný súd SR: III. ÚS 103/09

spisová značka	III. ÚS 258/2012
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	2. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o návrhu sťažovateľov, ktorým sa proti žalovaným domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia z titulu užívania nehnuteľnosti v ich vlastníctve bez právneho dôvodu a bez primeranej náhrady. Konanie sa začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom bol návrh sťažovateľov, ktorým sa proti žalovaným domáhali vydania bezdôvodného obohatenia z titulu užívania nehnuteľnosti v ich vlastníctve bez právneho dôvodu a bez primeranej náhrady. Na základe posúdenia obsahu súdneho spisu, resp. preskúmaním jednotlivých dosiaľ vykonaných procesných úkonov, ústavný súd dospel k záveru, že potenciálna právna alebo skutková zložitnosť veci nemala a ani nemohla mať vplyv na narušenie plynulosti konania vo veci sťažovateľov, pretože okresný súd v rámci doterajšej fázy konania k riešeniu priamych skutkových a právnych otázok zatiaľ nepristúpil a venoval sa skôr úkonom procesno-technického charakteru.</p> <p>2. V rámci posúdenia druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní nezistil ústavný súd žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu sťažovateľov ako jeho účastníkov, a preto uzavrel, že negatívny vplyv správania sťažovateľov ako účastníkov konania na plynulosť posudzovaného konania nezistil.</p> <p>3. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti okresného súdu, v ktorých tento nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka.</p> <p>Ústavný súd tak konštatoval, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustili v dôsledku zistených období nečinnosti (v celkovej dĺžke 2 roky a 1 mesiac).</p> <p>Podľa právneho názoru ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní, preto obranu okresného súdu spočívajúcu vo vysokej pracovnej zaťažnosti zákonného sudcu, ako aj v neplnení pokynov zákonného sudcu vyšším súdnym úradníkom neakceptoval.</p> <p>Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľom sumu 500 €, a to každému z nich, ktorá zohľadňuje najmä rozsah zbytočných prieťahov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľov spočívajúcu v ich psychickej záťaži a pocite právnej neistoty.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

spisová značka	III. ÚS 322/2012
-----------------------	-------------------------

súdca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	2. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o návrhu na náhradu škody, ktorá im mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom. Konanie sa začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom bola žaloba v občianskoprávnej veci o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu vedeného okresným súdom, z obsahu sťažnosti, ako aj z vyjadrenia samotného okresného súdu k sťažnosti nezistil, že by daný prípad bol zložitý (jedinečný) po právnej alebo skutkovej stránke. Veci s obdobným predmetom sporu patria do bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, obzvlášť pokiaľ ide o okresný súd, v ktorého územnom obvode sídli podstatná časť ústredných štátnych orgánov konajúcich v mene štátu vo veciach náhrady škody.</p> <p>2. Správanie sťažovateľov v 1. až 3. rade negatívne ovplyvnilo priebeh súdneho konania tým, že sa ako účastníci konania bez ospravedlnenia nezúčastnili pojednávania nariadeného okresným súdom na 23. január 2009. Následne bol okresný súd aj nútený vyzývať ich na oznámenie osoby ich právneho zástupcu, keďže ich predošlý právny zástupca pozastavil výkon advokácie.</p> <p>3. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k neodôvodneným prietahom, ústavný súd zistil, že po podaní žaloby boli bez zbytočných prietahov vykonané všetky prípravné úkony predchádzajúce prerokovaniu veci, avšak po predložení spisu sudcovi na určenie termínu pojednávania okresný súd vo veci nekonal v období od 11. februára 2005 do 7. októbra 2008, keď zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 23. január 2009. Ďalšia nečinnosť okresného súdu v trvaní jedného roka bola zistená v období od 4. mája 2009 do 17. mája 2010.</p> <p>V tejto súvislosti ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby konanie na jednom stupni trvalo osem rokov bez toho, aby došlo k vydaniu čo len jedného meritórneho rozhodnutia vo veci a tak k nastoleniu právnej istoty v konaní.</p> <p>Pokiaľ išlo o osobu sťažovateľa vo 4. rade, ústavný súd po prijatí návrhu na ďalšie konanie z vyžiadaného spisu okresného súdu zistil, že účastníkom súdneho konania je J. R., a nie sťažovateľ vo 4. rade s rovnakým menom, ktorý sa však narodil skôr. Skutočnosť, že išlo o dve rôzne osoby s rovnakým menom, potvrdzovalo aj ústavnému súdu doložené splnomocnenie sťažovateľa. Z obsahu sťažnosti síce vyplývalo, že sťažovateľ vo 4. rade namieta porušenie svojich práv konaním okresného súdu, avšak posudzovaným konaním ním označené práva porušené byť nemohli, keďže nebol (a ani v minulosti) jeho účastníkom. Ak by aj sťažovateľ namietal porušenie základných práv J. R., ktorý je účastníkom konania pred okresným súdom, ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej sťažnosť nemôže podať fyzická alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, nie svojich</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Sťažovateľom priznal ústavný súd primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 1200 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 56/98

spisová značka	III. ÚS 325/2012
súdca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a	nález – vyhovené

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	2. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia (fyzické osoby) namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyrovnanie dedičských podielov. Konanie sa začalo v roku 1996.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom žalovaného konania bolo vyrovnanie dedičských podielov podľa štvrtej časti zákona Slovenskej národnej rady č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Ústavný súd už konštatoval, že v takomto konaní môže skutkovú zložitnosť predstavovať jeho personálna a vecná súvislosť s inými (dedičskými) konaniami. V namietanom konaní okresného súdu spôsobovalo istý stupeň skutkovej náročnosti jednoznačné ustálenie okruhu nehnuteľností, ktoré mali podliehať vyrovnaniu dedičských podielov. Takéto objasňovanie skutkového stavu veci však nemohlo podľa názoru ústavného súdu pri vhodnej voľbe dôkazných prostriedkov za žiadnych okolností spôsobiť v konaní komplikácie, ktoré mali za následok trvanie sporu v dĺžke viac ako 16 rokov.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia prípadných zbytočných prietáhov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že žalobný petit právneho predchodcu sťažovateľov zo 17. januára 1996 bol neurčitý, čo si vyžiadalo jeho spresňovanie, ktoré trvalo do 29. júla 1996 (pol roka). Bolo možné konštatovať, že v popísanej fáze konania sa právny predchodca sťažovateľov podieľal na spomalení konania, avšak iba v zanedbateľnom rozsahu, keďže pre okresný súd neexistovala prekážka uskutočniť právne poučenie podstatne skôr než takmer 11 mesiacov od doručenia neúplného podania žalujúcej strany. Správanie sťažovateľov, resp. ich právneho predchodcu teda prispelo k celkovej dĺžke konania, avšak iba čiastočne, v rozsahu približne 1 roka a 4 mesiacov.</p> <p>3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium posúdenia porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy.</p> <p>Ústavný súd zistil, že v priebehu 16 a pol roka trvajúceho konania ho po procesno-právnej stránke viedol okresný súd 13 rokov. Počas tohto časového úseku sa v postupe okresného súdu vyskytli obdobia bezdôvodnej nečinnosti v celkovom rozsahu viac ako 11 rokov. Takáto dĺžka nečinnosti konajúceho súdu zakladala právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to aj pri konštatovaní skutkovej náročnosti prípadu a podielu sťažovateľov, resp. ich právneho predchodcu na dĺžke predmetného konania.</p> <p>Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľom priznal ústavný súd primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 2000€.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd SR: II. ÚS 165/09

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

